

⁸ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 258. p.

⁹ <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/kronologia/index.html>

¹⁰ Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete In.: http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

¹¹ Ő irányította a választások lebonyolítását. (L. J.)

¹² Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 282. p.

¹³ Ormos Mária: Magyarország a két világháború között (1945-1946). Csokonai Kiadó. Debrecen, 1998. 159. p.

¹⁴ <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/kronologia/index.html>

¹⁵ Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete In.: http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

¹⁶ Cs. Szabó László: Kozma Miklós. In.: <http://www.huszadikszazad.hu/cikk/kozma-miklos>

¹⁷ Az 1931. évi július hó 18-ára hirdetett Országgyűlés nyomtatványa. Képviselőház-Napló. XIV. kötet. Athenum Irodalmi és Nyomdai RT. Könyvnyomdája. Bp., 1933. 341. p.

¹⁸ „(...) az osztályokra tagoló és rétegellentétekből is szabdaltságot magyarság társadalom homogén egységként való felfogása Gömbös Gyula egyik alapelve volt.” In.: Gergely Jenő - Pritz Pál: A trianoni Magyarország 1918-1945. Tudomány-Egyetem Sorozat. Vince Kiadó. Bp., 1998. 100. p.

¹⁹ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). I. kötet. Polgart. Bp., 2000. 298. p.

²⁰ Utalás a Rádiót megelőző telefonhírmondóra. (L. J.)

²¹ Glatz Ferenc: Kultúrpolitika, kurzusideológia, rádió (1927-1937). A Magyarországi tömegkultúra alapelemei a két háború között. In.: Glatz Ferenc: Nemzeti kultúra-kulturált nemzet 1867-1987. Kossuth Könyvkiadó. Bp., 1988. 192. p.

²² Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete In.: http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

²³ Ormos Mária: Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós. Pokoljárás a médiában és a politikában (1919-1941). II. kötet. Polgart. Bp., 2000. 425. p.

²⁴ Szerk. Varga Domokos. Farkas László: Hómantól Ortutayig. Történelmi évek egy magyar minisztériumban 1934-1949. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. Bp., 2002. 15. p.

²⁵ Dr. Földes Ferenc: Munkásság és parasztság kulturális helyzete Magyarországon. Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Hasonmás Kiadványai. Pápai Ernő Műintézete. Cserépfalvi. Bp., 1941. 87. p.

²⁶ Ormos Mária: A politikai meg hasonlítás esete http://www.historia.hu/archivum/2001/0101ormos_kozma.htm

KÁRPÁTALJAI KULTÚRKRÓNIKA

2010. SZEPTEMBER – OKTÓBER - NOVEMBER

ELISMERÉSEK

* Október 23-a, nemzeti ünnepünk alkalmából idősebb **Sari József** a kárpátaljai magyarság áldozatos szolgálatáért Budapesten átvehette a Kisebbségekért Díj Külhoni Magyar-ságért Tagozatának kitüntetését.

* Bacsikai József beregszászi főkon-zul ugyanezen az alkalomból **dr.Orosz Ildikónak**, a KMPSZ elnökének a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti-keresztje kitüntetését adta át a kárpátaljai magyarság megmaradásáért és identitása megőrzéséért kifejtett munkásságáért, míg **Hidi Endre** nagydobronyi keramikusművész munkásságának elismerésé-ül a köztársasági elnök által adományozott Magyar Köztársasági Ezüst Érdem-keresztet vehette át.

* Az október 23-ai magyar állami kitüntettek között üdvözölhetjük a viski származású **Pál István “Salonnát”**, aki a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemke-reszt kitüntetését vehette át a Néprajzi Múzeumban rendezett ünnepségen.

* **Kremesnij Gergely**, az UNE orvostanhallgatója kiváló szakmai és tanulmányi eredményeiért érde-melte ki és vehette át Budapesten, a Semmelweis Egyetemen a Tóth Ilo-na-díjat.

* A KMMI a 65 éves **Soltész Pé-ter** ungvári festőművészt Munkácsy Mihály emlékplakettel tüntette ki. A díjat Dupka György igazgató adta át az Ungvár Galériában megrendezett életmű-kiállításon.

* 2010. október 17-én a péterfalvai Művelődési Házban lezajlott XXI. Kár-pátaljai Magyar Folklórfesztiválon Jurij Huzinec, a megyei közigazgatási hiva-tal nemzetiségi osztályának vezetője a fesztivál szervezésében végzett aktív te-vékenységéért a megyei közigazgatási hivatal és a megyei tanács oklevelét nyúj-totta át **Zubánics Lászlónak**, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács és a KMMI elnökének, valamint **Fuchs Andreának**, a Kárpátaljai Vállalkozás- és Területfej-lesztési Központ irodavezetőjének.

* Ungváron a MÉKK Kreatív alko-tók, művészek klubjában október 6-án 60. születésnapja alkalmából köszön-tötték **Fodor Géza** költőt, esszéírót, akit a jubileumon a KMMI **Munkácsy Mi-hály Emlékplakettjével** tüntettek ki.

* **Lizák Alex** beregszászi fotómű-vész *A vándor* című munkája külö-n-díjban részesült a Budapesti Szolgál-tató- és Kézművesipari Szakképző Is-kola által szervezett VII. Nemzetközi Fotókiállításon.

* **Kovács Elemér**, a KárpátInfo újságírója vehette át idén a Szabadelvű Médiaműhely (SZEMM) díját, az Európa-érmet. Az elismerést minden évben európai szellemiségű média-konferencián adják át Budapesten. Jelképe egy bronzérem, amely Ligeti Erika szobrászművész alkotása.

ESEMÉNYNAPTÁR

SZEPTEMBER

*Az Amerikai Egyesült Államok *Kongresszusi Könyvtára* 12 Intermix-kiadványt kért és vett fel állományába, köztük **Bagu Balázs**, **Pilipkó Erzsébet**, **Zubánics László**, **Schober Ottó**, **Mandrik Erzsébet**, **Lengyel János**, **Dupka György**, **Jaroslav Lazur** és **Gajdos István** szerzők könyveit. A kiválasztott könyveket a kijevei East View Information Services juttatta el Washingtonba.

*Kárpát-medencei magyar képzőművészek kisméretű (max. 15x15 cm) munkáiból kiállítás nyílt Szabadkán a helyi képző- és iparművészek szervezésében. Kárpátalját **Réti János** (Ungvár) grafikái képviselik.

*Az ungvári Kereskedelmi és Ipar-kamarában **Kócsár Ottó** elnök és **Borisz Kuzyma**, az Ukrajnai Képzőművészeti Szövetség kárpátaljai szervezetének elnöke megnyitotta **Soltész Péter** festőművész, a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület társelnökének egyéni kiállítását.

*Az Erdélyi Magyar Írók Ligája és a Szépirodalmi Figyelő Alapítvány közös szervezésében került sor az E-MIL IX. Írótabornak keretében a Kárpát-medencei magyar irodalmi folyóiratok találkozója a Kovászna megyei Árkoson. A rendezvényen Kárpátaljáról **Vári Fábián László**, az *Együtt* című folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke és **Dupka György**, a periodika felelős kiadója vett részt.

* Balatonföldváron a Riviéra Szállóban zajlott le a Kárpátaljai Szövetség központi rendezvénye, amelyen a Kárpátaljai Hírmondó öt éves fennállása alkalmából **Füzesi Magda** költő, főszerkesztő tartott beszámolót. Ugyanitt kiállítást rendeztek a Balatonföldváron megtartott alkotótáborok résztvevőinek munkáiból, amelyet **Kutlán András** képzőművész nyitott meg.

* Budapesten, a Corvin téren és a Budai Vigadóban, a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal szervezésében kerül sor a Kárpát-medencei Kulturális Napra, amelynek a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus volt a házigazdája. A nyolc régió egyikét, Kárpátalját az eszenyi Ritmus néptáncegyüttes (művészeti vezető **Szabó Tibor**) képviselte. **Zubánics László**, a KMMI elnöke saját fotóin kívül bemutatta a **beregi szótésekből összeállított kiállítást is**.

* Berekfürdő Község Önkormányzata és a Bereki Irodalmi Társaság ez évben is megrendezte a Körmendi Lajos írótabort, melyet minden év szeptemberében tartanak Berekfür-

dőn. Az írótabor idei vendége volt többek között **Jókai Anna**, **Mezey Katalin**, **Oláh János**, **Sarusi Mihály**, **Dienes Eszter**, **Vass Tibor**, **Vári Fábián László**, **Dupka György**, **Gálfalvi György**, **Gittai István**, **Gulyás Imre** és mások. Az írótabor résztvevői rendkívüli irodalomórákat is tartottak a hajdúsági, nagykunsági, sárréti településeken. **Vári Fábián László** és **Dupka György** a kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnáziumban tartottak előadást a kárpátaljai magyarság kulturális és politikai helyzetéről.

* 12. alkalommal rendezték meg Kárpátalján, Ungváron a „*Szülőföldem szép határa*” elnevezésű Nemzetközi Kisebbségi Televíziós és Rádiós Fesztivált, amelyre ezúttal 13 ország alkotói neveztek be a kisebbségi sorban élő nemzetiségek életét, kultúráját bemutató kisfilmekkel. A nemzetközi zsűrinek 76 televíziós és 65 rádiós pályamunkát kellett értékelnie különböző műfajokban.

*Az ilosvai járási Zagatyán (Hátmeg) településen megrendezték az *I. Erdélyi Béla Művészfesztivált*. A rendezvény keretén belül felavatták a falu szülőtte, **Erdélyi Béla** domborműves emléktábláját

*A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus együttműködő támogatásának köszönhetően megújult a KMMI honlapja (www.kmmi.org.ua). Célja egy minél teljesebb kárpátaljai digitális adatgyűjtemény megjelenítése. A Könyvtár részlegben folyóiratok, könyvek,

bibliográfiák, demográfiaiak és egyéb jellegű nyomtatott anyagok digitalizált változatai tölthetők le, így az *Együtt* című folyóirat legújabb számai és az Intermix Kiadó *Kárpátaljai Magyar Könyvek* sorozatának egyes darabjai.

*Az ungvári Váralja múzeum-kávézóban beindult a *Kreatív alkotók és művészek klubja*. A hagyományteremtő összejövetelt a szervezők nevében **Dupka György** kisebbségkutató és szerkesztő, a MÉKK elnöke nyitotta meg. Az irodalmi rendezvényen közreműködött **Filep Anita** verseneklő. Ebben a meghitt légkörben **Csordás László** irodalmár, a rendezvény moderátora **Vári Fábián László** József Attila-díjas költővel az idei Ünnepi Könyvhétre megjelent *Jég és korbács* című verseskötetéről beszélgetett. Az élőinterjú következő alanya **Zubánics László** történész volt, akinek nemrég jelent meg a „*Perli-e még ezt a hont más?*” és a „*Verecke híres útján jöttem én...*” című honismereti kézikönyve az Intermix Kiadó gondozásában. A rendezvény a 65. születésnapját ünneplő **Soltész Péter** méltatásával és kötetlen beszélgetéssel zárult.

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár közösen szervezték a Szabolcs-Szatmár-Bereg Nemzetközi Levéltári Napokat, amelynek második napi eseményeire a KMF épületében került sor.

* Munkácson nemzetközi konferencia keretében emlékeztek **Margittai**

Antal neves botanikusra. Leleplezték a tudós emléktábláját, **Matl Péter** szobrász alkotását. A tanácskozáson számos ukrainai, magyarországi, lengyelországi, szlovákiai tudós, szakember vett részt.

* **Kossuth Lajos** 208. születésnapjára emlékeztek Técsőn, **Száva József**, a helyi Vállalkozásfejlesztési Központ elnökének szervezésében. A Hollósy Simon Középiskola tanárai és a técsői római katolikus egyház képviselői közösen helyezték el koszorút a Kossuth-mellszobornál.

* Jánosiban Rákóczi-szobor avatás volt a Jánosi Polgármesteri Hivatal és testvértelepülése, a szobrot adományozó Pácín polgármesteri hivatala szervezésében, ahol többek között avatóbeszédet tartott **Bacsikai József** beregszászi főkonzul, **Medvigy István**, a beregszászi járási közigazgatási hivatal elnökhelyettesese, **Csizmár Béla**, a járási tanács elnöke, **Zubánics László** történész, az UMDSZ Országos Nemzeti-ségi Tanácsának elnöke, **Baraté Attila** Pácín polgármestere, **Barta Márta** Jánosi polgármestere. A rendezvényt megtisztelték a történelmi egyházak képviselői, **Braun Béla**, a járási tanács alelnöke, **Bíró Tibor** vállalkozó és járási képviselő, **Dupka György** megyei képviselő, a MÉKK elnöke.

* A MÉKK, a KMMI és az ungvári Duhnovics Társaság részvételével megemlékezésre került sor **Egán Ede** (1851–1901) egykori kormánybiztos börvingesi (Barvinok) emlékművénél. A három szervezet képviselői elhatározták, hogy Egán Ede születésének 160.,

halálának 110. évfordulójára (2011-ben) emlékkonferenciát szerveznek.

* A KMF Hodinka Antal Intézete „*Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban*” címmel szervezte meg a XVI. Élőnyelvi Konferenciát. A háromnapos rendezvény részeként könyvbemutatót szerveztek a főiskola Győr termében, amelyen ismertették **Kontra Miklós**, „*Hasznos nyelvészet*” című könyvét; a **Borbély Anna**, **Vanconé Kremmer Ildikó** és **Hattayár Helga** által szerkesztett „*Nyelvideológiák, attitűdök és sztereotípiák*” című gyűjteményes kötetet, valamint a **Cserniczkó István** által szerkesztett „*Megtart a szó: hasznosítható ismeretek a kárpátaljai magyar nyelvhasználatról*” címmel megjelent kiadványt.

OKTÓBER

* Székesfehérvárott *A határon túli magyar irodalom napjain* többek között előadást tartott **Vári Fábrián László** József Attila-díjas költő, az *Együtt* szerkesztőbizottságának elnöke.

* A sokéves hagyományt folytatva idén is Nagyszőlősen, a mártírhalált halt 1849-es felsőházi elnök, báró Perényi Zsigmond emlékművénél tartotta központi megemlékezését a KMKSZ. Az esemény ünnepi szónoka **Kövér László**, a Magyar Országgyűlés elnöke volt.

* Megemlékeztünk az aradi vértanúkra az UMDSZ és a KMMI szervezé-

sében. Koszorúzásokra került Beregszászban, Tiszabökényben, Nagybégányban. A beregardói *Perényi Zsigmond-emléktáblánál* **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, Beregszász polgármestere szólt a jelenlévőkhöz. Továbbá a beregszászi felekezeti temetőben *Ekkel György* honvédfőhadnagy sírjánál, **Csanádi György** nyugalmazott főszerkesztő, *Ekkel György* leszármazottja emlékezett dédnagyapjára. A nagyidai *Bersenyi Antal* huszárhadnagy és *Bloksay István* honvédszázados síremlékénél **Csobolya József** történész, *Baczó József* tűzmesterre **Zubánics László** történész, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke emlékezett. Hasonló megemlékezés volt Nagybégányban a bilkei *Galgóczy Pál* 1848-as honvédtiszt síremlékénél. **Hánka Dezső** polgármester és **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke az aradi tizenhármakra, erkölcsi kiállításukra, a magyarság iránti elkötelezettségükre emlékezett. Tiszabökényben *Fóris István* honvédfőhadnagy síremlékénél, *Guton* a nagyidai *Bersenyi Ignác* nemzetőrszázados, *Bersenyi Árpád* honvédfőhadnagy és *Bersenyi Antal* huszárhadnagy emléktáblájánál emlékeztek a helyi általános iskola diákjai és tanárai. Az ungváriak a Kálvária-temetőben, *Szegelethy János* hadnagy sírjánál és báró *Bémer László* római katolikus püspök emléktáblájánál emlékezhetnek, a Laudon háznál. Tevékenységüket **Dupka György**, a MÉKK elnöke méltatta. A rendezvényen jelen volt és koszorúzott

Szalipszki Endre, a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának konzulja, **dr. Ljáh Erzsébet**, az UMDSZ ungvári városi szervezetének elnöke, **Kovács Péter**, a Drugeth Gimnázium igazgatója, **dr. Spenik Sándor**, az UNE magyar karának dékán-helyettese, **Dupka Nándor**, az UMDSZ ISZ elnöke. Az ifjúság nevében **Marcás Gergely** magyar szakos diák mondott beszédet.

* Ungváron a Váralja múzeum-kávéházban sor került a *Kreatív alkotók, művészek klubja* második összejövetelére. **Dupka György** bemutatta **Bagu Balázs** Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc Kárpátalján c. munkáját, amelyet a közelmúltban az Intermix Kiadó adott ki. A jelenlévők 60. születésnapja alkalmából köszöntötték **Fodor Géza** költőt, esszéíró. Születésnapja meglepetésként a KMMI-Füzetek sorozatban erre a napra VIII. kiadványként megjelent „*A való világ varázsainak mérnöke*” (Hatvan éves Fodor Géza. Szemelvények, versek) című gyűjtemény, amelyből **Marcás Gergely** magyar szakos diák olvasott fel verseket. **Csordás László** irodalmár élőinterjú keretében beszélgetett az ünnepelttel. A hallgatók közül is többen bekapcsolódtak a beszélgetésbe. **Zselicki József** költő, a Forrás Stúdió egykori alapítóelnöke Fodor Géza tevékenységét méltatta és értékelte. Az ungvári irodalmi fesztiválra érkezett vendégek közül a magyarországi résztvevők is megtisztelték a művészkлубot, köztük **Kaiser László** és **B. Horváth István** költők, akik a Magyar Írószövetség nevében kö-

szöntötték Dercen szülöttjét. Fodor Géza a fentebb említett KMMI-Füzetek kívül a *Tükörszél* című, erre az alkalomra újra kiadott első kötetét is dedikálta. Megtiszeltelte a rendezvényt **Szalipszki Endre**, a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusán konzuli szolgálatát megkezdő külügyminisztériumi főtanácsos is.

* Irodalmi karaván kereste fel Kárpátalja magyar lakta településeit a MÉKK és a KMMI szervezésében. Vendégeink: a balatonalmádi **Sarusi Mihály** író, újságíró és a debreceni **Gulyás Imre** költő, újságíró. A Magyar Írószövetség tagjai író-olvasó találkozón vettek részt Rahón, Técsőn, Viskan, Péterfalván, Beregszászban. Beregszászban találkoztak az Együtt szerkesztőbizottságának tagjaival (házigazdák: **Zubánics László**, a KMMI elnöke és **Vári Fábán László**, a folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke). Részt vettek a 65 éves **Soltész Péter** ungvári festőművész jubileumi kiállításán. Tanulmányozták a Felső-Tisza-vidéki szórványmagyarság életét, eszmecserét folytattak a rahói plébánián **Mikulyák László** plébánossal. Megtekintették a rahói és a körösmezői magyar iskolát is (házigazda: **Bíró András** pedagógus). Az ugocsai tömbmagyarság életével ismerkedtek Tiszabökényben és Péterfalván (házigazda: **Páva István**, a Tiszahát kultúrájáért Alapítvány elnöke). Az utóbbi település középiskoláját is felkeresték, ahol **Kiss Ferenc** (1928 – 1999) irodalomtörténész, az 1956-os forradalom

hőse, politikai elítélte emléktábláját is megkoszorúzták. **Borbély Ida**, a Tiszapéterfalvai Képtár és a Tiszaháti Tájékmúzeum igazgatója bemutatta a helyi galéria és tájmúzeum gazdag gyűjteményét. Az irodalmi karaván képviselői részt vettek a XXI. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztiválon és a benei falunapon is.

* Budapesten, a budavári *Borsos Miklós Lakásmúzeumban*, a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság szervezésében megrendezték a Berzsényi-díjasok találkozóját. A *Találkozás barátainkkal* elnevezésű programban **Czigány György** író, szerkesztő-műsorvezető élő interjút készített **Dupka György** költővel, kisebbségkutatóval, kiadói szerkesztővel, Az est második felében a nemrég elhunyt Fodor András költőre és **Király Zoltánné**ra, a berzsényisek feledhetetlen **Ágijára** emlékeztek. **Fodor** András munkását **Tornai József** költő, műfordító, esszéíró idézte meg. A Parnasszus folyóirat redivivus rovatát **Szöllösi Mátyás** költő, a lap olvasó-szerkesztője mutatta be.

* A péterfalvai Művelődési Házban **Szabó Tibor**, **Zubánics László** és **Grigora Éva** magyar és ukrán moderálásában lezajlott a XXI. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivál, amelynek fő szervezője az UMDSZ és a KMMI volt. A tradicionális megyei seregszemlén több mint kéttucat hagyományörző együttes lépett fel. A szervezők díjazták a csoportos és egyéni produkciókat: valamennyi fellépő megkapta az

UMDSZ oklevelét és ajándékát. Az elismeréseket **Zubánics László**, az UMNT elnöke nyújtotta át.

* A Magyar Írószövetség klubjában az edelényi MKKM kiadó bemutatta a *Görcsoldó szél. A „kárpáton-túli szovjet magyar” irodalom antológiája. 1945-1991.* című új könyvét. Bevezetőt mondott **Pomogáts Béla** irodalomtörténész. Az antológiát **M. Takács Lajos** szerkesztő ismertette.

* A beregszászi Európa-Magyar Házban sor került **Babják Zoltán** városatyá *Részletek a Vérke történetéből* című kötetének bemutatására.

* Megemlékezés és koszorúzás volt Gecse Endre, vértanúhalált halt református lelkész sírjánál a gálócsi temetőben, illetve a gálócsi ellenálló csoport emléktáblájánál. *Gecse Endre* sírján az emlékezés koszorúit **Zubánics László**, az UMNT elnöke, **Szanyi Béla**, az UMDSZ járási szervezetének ügyvezető alelnöke, **Mecseki Zoltán**, az ungvári főkonzulátus konzulja, valamint **Molnár Sándor**, a település polgármestere helyezték el.

* Az ungvári Dayka Gábor Középiskolában az ungvári ellenálló csoport emléktáblájánál a koszorúzási ünnepséget **Árpa Péter** igazgató nyitotta meg. Az ungvári ellenálló csoport tevékenységét **dr. Ljáh Erzsébet**, az UMDSZ ungvári szervezetének elnöke méltatta. Az Ungvári 10. Sz. Dayka Gábor Középiskolában a 10–11. osztályos diákok 1956. október 23-a eseményeit elevenítették fel korhű dokumentumok alapján.

* Az ungvári börtön falán lévő emléktáblánál **Bacsikai József**, a Magyar Köztársaság Beregszászi Konzulátusának főkonzulja mondott ünnepi beszédet. Ezt követően a megjelentek elhelyezték a kegyelet és az emlékezés koszorúit. Az UMDSZ részéről **dr. Ljáh Erzsébet**, a szervezet ungvári városi szervezetének elnöke, valamint **Spénik Sándor**, az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar karának dékán-helyettese koszorúzott, a hágón túli magyarokat **Szarvas Gábor**, a Lemberg Magyar Kulturális Szövetség elnöke képviselte.

* A nagyszőlősi Perényi Zsigmond Középiskolában a nagyszőlősi ellenálló csoport emléktáblájánál **Zubánics László**, az Ukrainai Magyar Nemzeti Tanács elnöke tartott ünnepi beszédet.

* A mezőkaszonyi ellenálló csoport emléktáblájánál **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke **Szécsi Sándorra**, **Ormos Istvánra** és **Ormos Máriára** és a többi kárpátaljai hős fiatalra emlékezett, akik 1955–1957 között röplapokat terjesztettek, ellenállásra buzdították a magyarságot.

* Az V. Ukrainai Magyar Napok kijevi rendezvényeire 2010. október 22–23-án került sor. A rendezvénysorozat a *Liszt Ferenc* emléktáblája előtti megemlékezéssel indult, majd a Parlamenti Nemzeti Könyvtár nagytermében a *Nemzetközi Finnugor Nappal* folytatódott. A színes kulturális programot **Galina Kiricsenko** igazgató asszony nyitotta meg, a magyar blokk moderátora **Vass Tibor** volt. Felvezető beszéde után **Dupka György**, az Intermix

Kiadó igazgatója kapott szót, aki a kárpátaljai magyar könyvkiadásról, a kárpátaljai magyarságról, nyelv- és kultúra-megtartó intézményeiről tartott rövid beszámolót. Végezetül **Bakos Csaba** kijeji színművész elmondta József Attila *Kései sirató* című versét.

* A kijeji Magyar Dombon emelt honfoglalási emlékjelnél a kijeji magyar közösség tagjai, a helyi magyar nagykövetség munkatársai és a kárpátaljai vendégek az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeire emlékeztek és koszorúztak. A rendezvényt **Vass Tibor** elnök nyitotta meg. Ünnepi beszédet tartott **Mórocz Miklós** a kijeji magyar nagykövetség ideiglenes ügyvivője, **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **Horváth Sándor** költő. A fentebb említettekkel együtt koszorúzott **Dr. Tóth Mihály**, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke, a nagykövetség magyar munkatársai és a kijeji egyesület aktivistái.

* A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola dísztermében tartotta meg az 1956-os forradalom és szabadságharc 54. évfordulóját méltató rendezvényét. Az ünnepség szónoka **Lezsák Sándor**, a Magyar Országgyűlés alelnöke volt.

* A KMMI szervezésében a beregszászi református templomban **Csobolya József** énekművész „Ezeréves ámen” címmel előadta ezer esztendő magyar énekeiből szerkesztett műsorát.

* A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, a KMKSZ Felső-Tisza-vidéki Szervezete és a KMKSZ Técsői Tisza-

virág Nyugdíjas Egylete rendezésében került sor a XXI. Aranyósz Kórustalálkozóra a técsői kultúrház nagytermében.

* 2010. október 28-án elhunyt **Balla László** (1927-2010) író, költő, műfordító a Kárpáti Igaz Szó egykori főszerkesztője.

NOVEMBER

* Hat év kihagyás után újra ülésezett a Magyar Állandó Értekezlet Budapesten. **Németh Zsolt** külügyi államtitkár és **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes nyitotta meg a MÁÉRT kilencedik ülését. A tanácskozáson felszólalt **Orbán Viktor** miniszterelnök is. A kárpátaljai magyarságot a KMKSZ (**Kovács Miklós** elnök, **Brenzovics László** alelnök) és az UMDSZ (**Gajdos István** elnök, **Zubánics László**, az UMDSZ Országos Nemzeti Tanácsának elnöke) képviselte.

* Befejeződött az *V. Ukrajnai Magyar Napok Kijevben* c. rendezvénysorozat melyet református istentisztelettel zárták. Erkel Ferenc születésének 200. évfordulója alkalmából bemutatták Káel Csaba: *Bánk bán* című filmjét.

* Megtartották az Anyanyelvi Konferencia választmányi ülését Budapesten, amelynek munkájában Kárpátaljáról **Dupka György** és **Zubánics László** vett részt.

* „*Suti, akinek Nagyszőlős a világ közepe...*” címmel filmvetítésre került sor a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola filmklubjában. A film

főszereplője a Nagyszőlősről elszármazott **Weiss Sándor**, akinek most **Yitzhak Livnat** a neve, az ismerőseinek pedig csak Suti, aki a vetítésen maga is jelen volt. Itt mutatták be **Papp M. Zsuzsa** *Megtagadva* című könyvét, amelyben két különböző családi háttérű zsidó fiatal sorsának összekapcsolódásáról, egymás iránt érzett szerelméről van szó. **Nagy Miláda**, az Aposztróf Kiadó vezetője a „*Nagyszőlős a világ közepe*” című kiadványt mutatta be. Ismertette „*Kárpátalja magyarsága a viharok sodrában*” című legújabb könyvét **Skultéty Csaba**, valamint „*Honfoglalásunk hét emlékműve*” címmel megjelent kötetét **Kovács Sándor** helytörténész.

* A Beregszászi Művészeti Iskolában került sor **Csuprik Etelka** érdemes művész zongorakoncertjére. A művésznő pályafutása alatt komoly elismertséget vívott ki szerte a nagyvilágban. A mostani fellépése alkalmával a jelenlévők egyebek mellett *Rahmanyinov*, *Schubert*, *Chopin*, *Bach*, *Mozart*, *Csajkovszkij* és *Scarlatti* közismert darabjait élvezhették.

* A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola dísztermében a sztálinizmus áldozataira emlékeztek. A rendezvényen **Soós Kálmán** rektor és **Orosz Ildikó**, a főiskola elnöke mondott emlékező beszédet, majd a résztvevők ünnepélyesen átvonultak a Beregszászi 5. sz. Középkolához, az egykori gyűjtőhelyhez, és megkoszorúzták a falán lévő emléktáblát. Végezetül gyertyákkal átvonultak a Puskin

téren lévő emlékműhöz, itt helyezték el a kegyelet gyertyáit és koszorúit.

* „*Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek*”. Ezt a címet viselte az az emlékkonferencia, amelyre a Pécsi Német Kör, a MÉKK, a KMMI és a Szolyvai Emlékpárbizottság közös szervezésében került sor Beregszászban, az Európa-Magyar Házban. A résztvevőket, köztük a Magyarországról, Erdélyből, Felvidékről érkezett vendégeket, valamint **Nagy András**t és **id. Pocsai Vincét**, a tragikus események túlélőit **Dupka György**, a MÉKK elnöke köszöntötte. Szólt a jelenlévőkhöz **Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékpárbizottság elnöke is. A magyar és német lakosság kényszer-munkára való elhurcolásának körülményeiről **Matkovits Kretz Eleonóra**, a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Körének elnöke, **Bartók Csaba** felvidéki újságíró, a szlovákiai magyar televíziósok szövetségének alelnöke, **Máthé Áron**, a budapesti Terror Háza Múzeum kutatója, **Menyei Ildikó**, az erdélyi Humana Regun Egyesület képviselője, valamint **Singer Zsuzsa** GULAG-kutató tartott előadást. **Dupka György** bemutatta a KMMI-füzetek ez alkalomra megjelent kiadványát. Délután az emlékkonferencia résztvevői el látogattak a derceni temető-dombra, ahol koszorúik elhelyezésével rótták le kegyeletüket a II. világháborúban elesett katonák emléke előtt.

* A hagyományos novemberi koszorúzás, megemlékezés a szolyvai honfoglalási harcos emlékművénél (Szolyva paszikai bejáratánál) vette

kezdését, ahol beszédet mondott: **Vass István**, a Szolyvai Magyar Kulturális Szövetség elnöke és **Dupka György**, a Szolyvai Emlékparkbizottság felelős titkára.

* Hagyományos koszorúzással és ökumenikus istentisztelettel emlékeztek a Szolyvai Emlékparkban is az egykori áldozatokra. Az emlékünnepeket **dr. Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke nyitotta meg. A megemlékezésen jelen voltak: **Fodor Zsolt**, a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának konzulja, **Kiss Sándor**, a Jobbik országgyűlési képviselője, **Matkovits Kretz Eleonóra**, a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Körének elnöke, **Máté Áron**, a Terror Háza Múzeum tudományos munkatársa, **Köteles László**, a Csemadok alelnöke, **Volodimir Dupelics**, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal belpolitikai főosztályának vezetője, valamint **Vaszil Szverlovics**, Szolyva alpolgármestere. A megemlékezésen légerversek hangzottak el **Marcsák Gergely**, az UNE magyar szakos diákjának előadásában. A helyi magyar iskola tanulói **Mitro Henrietta** pedagógus vezetésével szintén emlékműsorrall tisztelegtek az áldozatok emléke előtt. Az emlékünnepeket **Pocsai Vince** református, **Oleg atya** görög katolikus, **Michels Antal atya** római katolikus papok ökumenikus istentiszteletével zárult, majd a résztvevők virágokat és koszorúkat helyeztek el a síratófalnál.

* November 27-én volt a Magyar Írószövetség tisztújító közgyűlése. A kárpátaljai magyar írócsoportot négyen: **Dupka György**, **Finta Éva**, **Füzesi Magda** és **Vári Fábián László** képviselték. Utóbbi a választmány tagja lett.

* Ungváron Szent András napján a Váralja múzeum-kávézóban ismét összejött a *Kreatív alkotók, művészek klubja*. Az *Együtt* szerzői nevében az adventi koszorún gyertyát is gyújtottak. Az *Együtt* legújabb számát **Dupka György** felelős kiadó és **Csordás László**, a kiadvány olvasószerkesztője mutatta be. Majd **Csordás László - Marcsák Gergely** kerekasztal-beszélgetése következett **Brenzovics Marianna** *Kilátás* című regényéről. **Zubánics László** történész ismertette és bemutatta **dr. Kiss Éva** *Magyarország útja a parlamenti demokrácia felé. Társadalompolitikai átalakulás Magyarországon* című monográfiáját, amely az Intermix Kiadó gondozásában jelent meg. Közreműködött **Csákány Marianna**, a Credo Verséneklő Együttes szólistája, aki ez alkalommal adventi énekeket adott elő.

Állandó személyes tárlatok

* **Balla Pál (1930-2008) emlékkiállítás.** Ungvár. A megyei könyvtár magyar és idegen nyelvű osztálya.

* **Soltész Péter** kamara-kiállítása az ungvári *Váralja múzeum-kávézóban*, az *Ungvári Kereskedelmi és Ipar-kamara* dísztermében. Életmű kiállítás az Uzshord Galériában.

* **Picur Zoltán** fotóművész és képzőművész-dizajner kiállítása az ungvári *Dayka Gábor Középiskolában* és a megyei kórház neurológiai osztályán.

* **Kutasi Xénia** kiállítása a *Benei Faluházban*.

* **A Magyar Kultúra Alapítvány** (Budapest, Szentháromság tér 6.) székházában megtekinthető *Kárpátaljai kaleidoszkóp* címmel **Réti János**, **Fuchs Andrea** grafikai és **Zubánics László** fotókiállítása.

ÚJ KÖNYVEK

MEGJELENT:

Molnár Eleonóra, Orosz Ildikó. *Oktatásügy határon.* (Tanulmánykötet). KMKSZ Kiadó, Ungvár, 2010.

Zubánics László. *Perli-e még ezt a hont más?* Honismereti tanulmányok. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2010.

„*Verecke híres útján jöttem én...*” Kárpátaljai honismereti és irodalmi gyűjtemény. (S. **Benedek András** összeállítása alapján szerkesztette: **Zubánics László**). Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest, 2010.

Magyar Tímea, Varga Márta. *Kulcslyuk.* Arcképcsarnok, interjúgyűjtemény. Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége, Ungvár, 2010.

Kiss Éva. *Magyarország útja a parlamenti demokrácia felé. Társadalompolitikai átalakulás Magyarországon 1966-1990 között.* Monográfia. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2010.

Spenik Sándor. *A parciális differenciálegyenletek osztályozása (klasszifikációja).*

Hiperbolikus egyenletek. Egyetemi jegyzet. Intermix Kiadó, Ungvár – Budapest, 2010.

Babják Zoltán. *Részletek a Vérke történetéből.* Beregszász, 2010.

Huszi Ilona: *Nyelvtanítás: módszerek és eljárások.* Kézikönyv. Rákóczi Füzetek sorozat. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, PoliPrint Kiadó, Ungvár, 2010.

Nagy András „... *Dobszóra elsőpört a fúvós zivatar*” a sztálini munkatáborokba. Emlékfoszlányok. KMMI-füzetek IX. Beregszász – Ungvár, 2010.

ELŐSZERKESZTÉSBE, VALAMINT KIADÁSI ÉS KÉZIRAT-ELŐKÉSZÍTÉSI TÁMOGATÁSRA VÁR:

Bakos Kiss Károly, Finta Éva, Kádas Kati, Lőrincz P. Gabriella, Szabó István Keve versgyűjteménye, Szalai Borbála gyermekversei Bartha Gusztáv, Lengyel Zoltán, Nagy Zoltán Mihály, Szöllősy Tibor, Weinrauch Katalin, Kurmai Szilvia próza-kézirata, Sándor László emlékirata, S. Benedek András, Fodor Géza, Pilipkó Erzsébet tanulmánygyűjteménye.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: DUPKA GYÖRGY